

Otrok v SSSR

Klasični nauk komunizma zagovarja, da, celo terja popolnoma svobodno ljubezen in spolno življenje. O tem so ruski komunisti tudi sanjali. Celo teorije so napravili, po katerih bi otrok ne pripadal družini, pač pa družabnemu občestvu. Za vzgojo otrok pa bi se brigala država. To je bil takimenovalni „militantni komunizem“, vendar so bile te in podobne namere urno zavrnjene, zlasti namera, da bi se likvidirala in popolnoma uničila družina. Družino so smatrali prvotno in v njej gledali buržujsko preživelost. Kasneje je postala povsem privatna stvar posredca, posameznika. Končno in v tem stadiju razvoja smo v Rusiji danes tam, kjer smo bili pred revolucijo — je spet družina osnova in temeljni kamen države in socialnega reda.

Iz prvega začetka revolucije je ostalo samo pomenovstavljenje sklenitve zakona in ločitve. Za zakon, kakor tudi za ločitev je potrebna samo registracija in — taksa. Dolga vrsta zakonov o družbi je izšla l. 1936; postavili pa so ti zakoni družbo prav tja, kjer jo je zatekla revolucija — na povsem „buržujsko“ podlago.

Po teh novih zakonih je namen družine vzdrževati in množiti narod. Tako je službena razlaga družine; ta namen je zakonito utrjen.

Prej je veljalo staro komunistično geslo, da žena sama odloča o tem, ho li imela otroka ali ne. Splavi so bili dovoljeni brez vsake prepovedi. Po bolnicah so imeli ambulance, kjer so delali splave v serijah. Sedaj so pa po samem Stalinu razglasili, da je vsak splav zločin. Smo se pa napraviti le tedaj, če je zdravniško dokazano, da je splav iz zdravstvenih ozirov res potreben. Da je splav potreben, mora dokazati in potrditi zdravniška komisija, katera mora biti soglasna. Za resničnost podanih izjav glede splava odgovarja zdravnik z osebno svobodo. Zakon pa kaznuje splav s kaznijo do 2 let robije.

Prejšnje težnje za vzgojo otrok brez ozira na starše, so bile sedaj kot absurd zavrnjene. Prehrana in vzgoja otrok je spet zakonita dolžnost staršev in to morajo izvesti starši sorazmerno svojemu socialnemu položaju. Če starši teh obvez ne izpolnjujejo, so kaznovani kot — zločinci. Če se starša ločila, mora o sporazumno skrbeti za prehrano otrok, otrok pa je ali pri očetu ali pa pri materi. Drugi zakonec plačuje za otroka alimente, katerih višino določa sodišče. Običajno znašajo alimenti eno tretjino vseh dohodkov! Če je otrok pri očetu, plačuje alimente mati. Izbegavanje plačevanja alimentov se kaznuje z zapornim.

Se par besed o ločitvah zakonov v SSSR.

Z ozirom na komunistični evangelij je seveda mogoče zakon ločiti brez težav. Da pa vsaj malo otežkočijo, stane ločitev prvega zakona 50 rubljev, drugega zakona 100, tretjega pa 300 rubljev, prav toliko je taksa še za morebitne nadaljnje ločitve. Te vse so pa za SSSR že jako velike! Ločitve zavirajo in ovirajo in je že javna tajna, da smatrajo moža ali ženo, ki sta se večkrat ločila, za moralno manjvrdeno ljudi. Javno je to izraženo v državnih službah. Tretja, četrta in nadaljnje ločitve so že zapreka za napredovanje.

Več kot zakoni pa napravi v SSSR propaganda. Ta pa pravi: Kdor ni za pošteno zakonsko življenje, je sovražnik države! Največja dolžnost in pravica staršev je vzgoja otrok. Družina je temelj državne organizacije.

Ta razvoj našim komunistom pač ne bo po godu.

Roke od kmeta proč!

Toliko se danes govori o draginji, o težkih časih, o hudem, ki leži nad nami, o vsem, ki ljudstvo še dači, posebno tiste, ki žive od dela svojih rok in si ne morejo v težavah sami nikamor pomagati...

Ne vem, kako naj bi zapisal, da bi moje besede razumeli tudi tisti, ki odločajo o današnjih dneh in morda vsega gorja ne vidijo tam, kjer je. Mislil tu na našega kmeta, ne na takega, ki je bil gospod v najhujših časih krize, ampak na nas, male kmete, ki živimo iz dneva v dan in prav tako kakor večina delovnega ljudstva ne vemo, kaj nam prinese jutrišnji dan.

Nikar ne mislite, da mstim zabavljati čez delavstvo, če bom zapisal besede, ki so vzete iz srea, pretehtane, in ki jih bom povedal zato, ker hočem dobro tudi — delavcem.

Slučajno sem zašel v družbo, ki se je pogovarjala o današnjih težkih razmerah. Bili so sami delavci, ki jim danes tudi ne gre tako, kakor bi jim moralo iti po pravici; ki danes z mnogimi drugimi vred doživljajo čase, ki niso prav nič lažji, če ne morda še težji, ki kakor pa so bili oni v leših velike krize. Pridružil sem se jim in v mislih pritrjeval vsemu, kar so govorili, ko so tožili o stiskah, ki jih tarejo dan za dnem bolj.

Ne morete si pa misliti, kako sem se začudil, ko sem naenkrat iz ust enega iz grupe začul ostre besede proti — kmetu. Čujte: delavec, ki bi se moral bolj od kmeta zavediti, odkod prihaja nadenj vse gorje, delavec, ki je organiziran tu ali tam; delavec, ki mu v organ. zacijskih govorih, o nekakšnem skupnem boju vseh tistih, na katere padajo vsa bremena naših težkih časov — ta delavec je z ogorčenjem in z vso besnostjo napadel — kmeta.

In kako ga je napadel! In zakaj? — Samo nekaj misli, ki jih je izustil, naj vam povem in spoznali boste resnico sami.

— Samo kmet je kriv, da so se danes življenjske potrebščine tako podražile; — kmet je tisti, ki ne dá, da bi delavec živel človeka vredno življenje, ker prodaja svoje pridelke tako drago, da jih slabo plačani delavec ne more kupiti, ali pa jih kupuje v tako majhni meri, da je njegova družina slabo, preslabo hranjena; — kmet, ki ima zemljo in živino, ta kmet je gospod na svoji zemlji, od nikogar ni odvisen, ker ima sam vse doma, kar ima pa odveč, to pa prodaja v mesto tako drago, da mu denarja preostaja in živi sam in njegova družina — čujte in strmič — kakor ni živela še nikoli! —

Mislil, da sem povedal dovolj. Pristavim naj samo še to, da tako ne govorijo samo delavci, ampak da so nekateri meščani še veliko bolj nesramni, ko nalagajo vroke vsega hudega na ramena ubogega kmeta.

In resnica? Kdor ima oči, da jo vidi, temu ne bo težko dopovedati, da je stvar drugačna in hudo, hudo drugačna, kakor pa jo riše-

jo oni, ki življenja na kmetih ne poznajo in ki gledajo na kmetake domove z očmi nekaterih naših pesnikov iz starih dobrih časov, ki so bili bolj mirni in urejeni in je resnično marsikdo zahrepenel po srebnem življenju na kmetih. Dragi moji, danes ni več tako. In še dolgo ni tako! Ne bom se na široko razpisal, ker ne znam povedati z učenimi besedami, kakor znafe morda to vi, ki ste tudi mislili na kmeta kot — spekulanta... Številke naj govorijo, in te naj povedo vsem, ki nimajo oči, da vidijo — resnico.

Vzemimo kar stvari, ki jih kmet proizvede in prodaja:

Krompir din 1.50 — 2.— za kg;
zelje glava din 0.50 do 1.— za kg;
ostala zelenjava od din 0.50 do 2.— za kg;
mleko din 2.— do 2.25 za liter: Dostavljeno na dom.

Zdaj pa vzemimo in poglejmo cene vsemu onemu, kar mora kupiti kmet; vse ono, kar najnu rabi za življenje, vse ono, česar mu ne da zemlja, kar mora nujno kupiti v mestu in plačati po ceni, ki mu jo nastavi spekulanti in katero dikтира današnji čas in razmere. Ne verjamete? — Pogledajte malo bolj živo okrog sebe in videli boste: saj je vse tako jasno pred očmi, da resnica v človeka naravnost sili.

Čevlji (močni za kmeta) 280.— do 400.— din za par;

blago za obleke: mešer od 200.— din dalje; sladkor 15.—, olje 36.— (če ga dobi), riž 14.— 20.— din itd. itd.

In sedaj primerjajte! Premislite dobro besedo, ki jo boste rekli kmetu, če vam prodaja krompir po dva dinarja kilogram; uvidite, da ima kmet vzrokov več ko preveč, da je podražil pridelke, pretirano oeno pa so jim dali samo spekulante, ki jih nikjer ne manjka...

Krščansko usmiljenje do bližnjega vas bo pr moralo, da boste o kmetu drugače mislili in govorili, tudi onega, ki neprizna in ne pozna Kristosovega nauka o enakosti in bratstvu, in ljubezni do bližnjega, naj prepričajo — če drugo ne — mrzle številke in spoznali bodo, da so bili v zmoti.

Najprej spoznaj in potem sodi; najprej pretehtaj, potem šele zvali krivdo na človeka; trpina, ki je prav tako ali pa še bolj grenak kruh kakor ti sam in ga obsojaš, ko ni ti ne več, kakšno je njegovo življenje in se nisi ozrl na njegov dom, ki mu grozi v teh težkih časih morda celo razdejavanje.

Napisal sem to samo zato, da se spozna resnica, ki jo — na žalost — ne vidijo tudi tisti, ki bi bili dolžni skrbeti za javni red in pravočasno stopiti na prste ljudem in skupinam — spekulantom, ki se oklorščajo z današnjim težkim stanjem in si iz revščine ubogega kmeta in delavca kopičijo bogastvo.

— Kmet iz okolice.

Šesta obletnica smrti kralja Aleksandra

Zločinska roka je pred šestimi leti pretrgala nit življenja našemu skrbnemu vladarju kralju Aleksandru. Težek udarec je bil to, toda narod, nkaljen v trdem delu za napredek naše domovine, je pronesel tudi to. Vzvišeno idejo miru je nesel v svet naš kralj, nesel jo je in tudi padel zanjo. Dragocena je bila ta žrtev, toda padla je prerano, da bi zajezila silni val vojne vibre, ki je že čez nepolnih pet let zajel vso Evropo. V teh resnih časih se oklenimo njegovega sina, sina zmagovalca s težkih pozorišč svetovne vojne in složno gradimo dalje našo drago domovino. — Spominu Viteškega kralja pa svetel spomin!

izvršil čg. dekan Matija Škerbec. Zelo lep in ljubeč je bil pogled na malega kuina in kumico, Gorjančevega Francka in Liebrovo Majdo. Strumno sta pospravila letalo v uniforni kraljevske vojne avijatiike. Kljub temu da sta tako mlada, sta pogumno s krepkimi besedami želela uspeha letalu kot jadralcem.

Stedilo je povleč vodna kupe g. Mihelčiča Jožeta in člani sekcije so odpeljali jadralno letalo na najvišjo točko terena in ga tako pripravili za prvi polet oziroma krst. Za krmilo je sedel državni rekorder v jadranju, g. Križman Marjan. Napele so se gumijevе vrvi in kar nenadoma je letalo zajadralo nad gledalci in srečno pristalo na travniku. Ljudje kar niso mogli verjeti, da je to mogoče.

Ko so člani sekcije pripeljali „Kranjca“ na stari, je publika hotela kar predstvi kordon, da si od blizu ogleda prečudnega „ptiča“.

To letalo je napravljeno samo za takozvane letalske skoke počemnikov. Se to zimo pa bodo člani aero-kluba začeli graditi visoko zmnožno jadralno letalo, katero bo v ugodnem vetru jadralo po zraku po več ur. Torej se nam drugo leto obeta zopet lepa prireditve.

Med prireditvijo je priletelo ljubljansko letalo nad slavnostni prostor. Pilotiral je g. dr. Rapa iz Ljubljane. Občinstvo je letalca navdušeno pozdravilo. Po kratkem kroženju je letalo pristalo na travniku. Mladina se je spuščala v dir, da si od blizu ogleda letalo in pilota. Po kratkem pristanku pa se je aparat dvignil in s pozdravnim letom zaokrožil nad gledalci.

Zvečer ob 6. uri so bile na Sarji pošti razdeljene nagrade tekmovalcem modelov. 1. mesto motornih modelov je zasedel g. Petek Božidar iz Ljubljane. 2. Ivan Marinek iz Ljubljane. 3. Primožič Jože iz Kranja. Pri jadrelnih modelih 1. mesto Drago Kober, 2. Miro Jarec in 3. Božidar Petek. S tem je bila prireditve zaključena.

Vsa prireditve je bila zelo dobro izpeljana. Upamo, da nam bo Kraljevi Jugoslovanski Aero-klub „Naša krila“ Kranj vsako leto preskrbel tako zanimivo prireditve. Želimo mu, da uspe na vsaj črti svojih načrtov in nam vzgoji zdrav kader mladih pilotov, kateri bodo ponos in up naše domovine. Le tako naprej in želi boste vsestranske uspehe.

Preskrba Kranja (mesta in okolice) z glavnimi živali

Po verodostojnih informacijah je mesto Kranj in okolica z živali povsem zadostno preskrbljena.

Kranjska občina je vskladila pri Gorenjski kmetijski zadrugi ca. 7 vagonov živil. Vse tovarne so organizirale razdelitev živil za delavstvo po primerno znižani ceni, ta

Prvi polet „Kranjca“

Pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačena, katerega je zastopal sreski načelnik g. dr. Vidic Janko in v prisotnosti čg. dekana Matije Škerbec, župana mesta Kranja g. Cesnja Karla, ravnatelja gimnazije Korbar Franca in drugih odličnikov in zastopnikov raznih organizacij, je kranjski aeroklub imel v nedeljo dne 6. oktobra svoj prvi letalski praznik. Privabil je več tisoč gledalcev, kateri so z nestrpnostjo čakali prvega poleta jadralnega letala „Kranjca“.

Pred glavno svečanostjo je bila zanimiva tekma modelarjev. Z občudovanjem so ljudje opazovali leteče modele, kateri so v elegantnih krogih krožili nad občinstvom. Občudovanja vreden je bil model B.P. II: od Božidarja Petka

iz Ljubljane, kateri si je seveda tudi prabil prvo nagrado. Človek je imel občutek, da gleda v veliki višini pravo motorno letalo.

Okoli 15. ure so bile tekme modelarjev zaključene. Člani-graditelji so pripeljali jadralno letalo tipa „Vrabc“ pred častno tribuno. Godba kranjskega glasbenega društva je zaigrala državno himno in trobojnica je zaplapolala visoko na drogu. Predsednik kluba g. Pešl Vilče je pozdravil navzoče predstavnike in v svojem govoru očrtal pomen letalstva oziroma jadralstva za vsako državo. Po svojem govoru je podal besedo zastopniku bana g. dr. Vidicu Janku, kateri je v svojih besedah želel mlademu aero-klubu veliko uspeha.

Sledila je blagoslovitev, Cerkevne obrede je

Senzacije

Kranj je imel zopet senzacijo. Završalo je Andrašič ali Andrašičeva družba je imela velikanske zaloge živin v graščini Trezn pri Krškem. Vse je ugibalo, kaj se bo zgodilo z lastnikom ali njegovo družbo.

Prvi so ga poslali že v Babno polje, drugi so bili bolj skeptični, posebno tisti, ki se sami boje, da bi jih kaj takega ne doletelo, pa so modrovali, da se mu ne bo nič zgodilo, tretji pa so se ga spominjali s hvaležnostjo v srcu, ker je poskrbel za pravočasen in cenen nakup te velike količine živin, tako da bo mogel sedaj zelo podražena živila prodajati še po starih nizkih cenah in s tem koristiti vsej javnosti.

Ugibanja pa so le redko kdaj točna. Večkrat so združena z različnimi sumičenji, pretiravanji ali celo klevetami. Še celo občino so spravili v zvezo s temi senzacijami. Da ne bo trpel ne kak posameznik, ne kaka družba in ne kaka javna oblast na ugledu ali škodi, bomo skušali po naši najboljši vesti, kolikor so nam pač dostopni viri, pojasniti celo zadevo.

Zaloga ni bila velikanska, ampak je obstajala le iz:

- 79 zabojev masti po 25 kg, to je 1975 kg;
- 15 zabojev paradiznika ca 300 kg;
- 5 zabojev sladkorja, to je 250 kg;
- 1 zabož čaja, to je 40 kg;
- 2 vreči kave, to je 110 kg;
- 1 sod olja, to je 50 kg;
- 2 vreči popra, to je 90 kg;
- 7 vreč riža, to je 700 kg.

Kot lastnik te zaloge, katere množina je še nekoliko pomanjkljivo ugotovljena (tako je n. pr. popra menda 100 kg in ne 90 kg), se je res pojavil kranjski Andrašič. Povedal je, da je to zalogo spravil iz strahu pred eva-

kuacijo že aprila 1940. Ali je v slučaju evakuacije nameraval s tem blagom drugje trgovati nam ni znano. Če bi bil pa uporabljal to zalogo za sebe ali za družbo, bi mu zaloga masti zadostovala za 25 do 30 let, poper pa celo do konca bodočega stoletja itd, pa bi bila njegova prehrana zadostno popoprana.

Oblast je začela sumiti, da bi bil Andrašič utegnil to zalogo skriti v svrhu kopičenja in v to svrhu, da bi dosegel višje cene, ker je to blago vse take vrste, da ga primanjkuje ali pa se sploh iz dneva v dan draži. Nič takega. Lastnik je po svojih zastopnikih predložil baje potrdilo občine Leskovec, da je zalogo prijavil. Pravno vprašanje pa je le še, če je tako potrdilo kaj veljavno, ker bi bil moral zalogo prijaviti okrajnemu glavarstvu, ne pa občini. Predložil je tudi neko bolelo o plačilu trošarine za mast, katero je plačal pri kranjski občini. Katera mast je to bila, menda še ni ugotovljeno. Sicer pa je to stvar zastopnikov, da se ta vprašanja pravilno rešijo in se ta stvar Andrašiča več ne tiče. Kaj je oblast ukrenila, ne vemo in nam ni znan izid postopanja. Zdi pa še nam, da so vse senzacionalne vesti še prezgodnje. Tudi nam ni znano, če bo Andrašič otvoril podružnico v Krškem in prodal zalogo po starih cenah v Krškem ali pa nudil te ugodnosti svojim so- meščanom v Kranju ter pripeljal to zalogo zopet nazaj v Kranj in jo prodal po starih cenah, kakor je to baje izjavil napram oblasti. Kolikor je nam znano, zaenkrat Andrašič odnosi njegova družba ni še prijavila podružnice v Krškem. Zato je utemeljeno upanje, da bodo uživali blagodat predvarne dalekovidnosti in nesebičnejše skrbi za javne interese Andrašiča ali njegove družbe kranjski meščani.

Zasebni nameščenci in sedanje plače

Evropska vojna je postavila države pred nove naloge. Vojskujoče se države morajo skrbeti za zadostne količine živin za ljudsko in vojaško prehrano, Narodi, ki žive še v miru, morajo doprinesiti na račun tega miru, ogromne žrtve. Ena takih žrtev je prekomeren izvoz živin vojskujočim državam. Mi smo postavljeni nekako v sredino razburkanega sveta. Zaenkrat še v miru skrbimo za svoj blagor in z vsemi mogočimi sredstvi skušamo očuvati varnost domače zemlje. Smo pa v neprijetnem položaju, da nam primanjkuje nekaterih življenjskih potrebščin. Kar jih ostaja za domačo potrebo, so pa ali odmerjene na zmanjšano količino ali pa je cena nezasišano visoka. V takem stanju pa pridemo navzriž s kupno močjo današnjega človeka, pa naj bo to delavec, kmet ali zasebni nameščenec. Zanj smo zapisali, da so se delavske plače zvišale v nujni zvezi z nastalo draginjo. Teh ugodnosti pa še ne uživa v polni meri izobraženi delavec. Vsi vemo, da se plače zas. nameščencem v zadnjem času niso nič ali pa le malo zvišale. Tako je zasebni nameščenec zašel v obupen položaj in ne vidi se skorajšnje zboljšanje. Nameščenske organizacije se močno trudijo, da sporazumno z oblastjo uredijo tudi to vprašanje. Banu dravske banovine je bila poslana resolucija in zahteva, da se najnižje plače zvišajo od din 900.— na din 1.600. Nameščenci, zlasti nižji, res težko čakajo nove odločbe. Zaskrbljeno gledajo v nastopajočo zimo. Večina njih si ne more ob draginji oskrbeti oblake, obutve in kurjave. Nekatera večja podjetja so izplačala svojim nameščencem enkratni na-

bavni prispevek. Socialno in pohvalno je to. Veliko pa jih je še, ki se ne zmenijo za potrebe svojega službenca. Ne vidijo v njem sočloveka in sodelavca. Prav zato so še danes mnogi primeri, da nameščenci, zlasti pa nameščence in trg, sotrudniki, ne uživajo zakonitih pravic, ki jih določa zakon in banova januarja odločba o najnižjih plačah, to je najmanj din 900.— na mesec. Mirno in potrpežljivo prenašajo sedanje stiske, s skrbjo in težkim srcem gledajo v prihodnost.

Pomoč je nujno potrebna. Upamo, da bo ban v kratkem zadostil zahtevi organizacije v pogledu zvišanja plač. Podana bo tako zakonita možnost za uveljavljanje nameščenskih pravic. Hvalevredno pa bo, ako delodajalci sami uvidijo potrebo in svojim službenecem dajo draginji primerne prejemke. Dvakrat da, kdor takoj da! Vse hitri pri urejevanju teh težkih razmer. Zamujeno se težko popravi. Pohitaj naj se tudi s priznanjem takih plač, ki bodo v skladu z dostojno existenco zas. nameščencev.

Prehrana in draginja.

Delavske in nameščenske organizacije so v skupni vlogi zaprosile banko upravo, da se pospeši ustanovitev prehranjevalnih in protidraginjskih odborov v vseh občinah. V odborih naj bodo povsod zastopani tudi delavci, ki so sposobni in ki bodo po najboljših močeh oblasti podpirali v prizadevanju, da bo ljudstvo preskrbljeno z zadostno in ceneno prehrano.

† Dornik Jožef

V soboto 28. septembra smo spremili k večnemu počitku pokojnega gospoda Dornika Jožeta. Bil je star že 84 let. Že od rane mladosti se je posvetil poleg svojega kovaškega poklica tudi delu za svoj blagor. Bil je soustanovitelj gasilske čete v Tržiču in njen načelnik 22 let. S svojim delom se je tako uveljavil v gasilskih vrstah, da je bil poznan šrom Gorenjske. Bil je tako vnet gasilec, da je prihajal še zadnje mesce, ko je bil že bolehen, na seje odbora. Pri vajah dejansko ni

ko da bodo delavci s prispevki tovarn lahko stalno dobivali živila po nižnji ceni. Razen tega so tovarne poskrbele še za posebne rezerve oz. zaloge. Najboljše so izvedle tozadevno organizacijo tovarne: Tekstil-Indus, Intex, Prah in predilnica Glanzmann v Tržiču.

Posebej pa ima še na zalogi Gorenjska kmetijska zadruga približno 30 vagonov živin, katera ne bodo narazpolago samo članom zadruga, temveč v primeru potrebe tudi ne- članom.

Kranjski okraj je tudi pridelal toliko krom-

pirja, da bo z njim krita domača potreba in bo še približno 300 vagonov gomolja na razpologo za druge kraje. Tudi fižola bo približno 30 do 40 vagonov več kakor je sicer domača potreba v okraju.

Živil bo torej do bodoče zetje zadostni na razpologo ter ni nobene nevarnosti, da bi moral vsled pomanjkanja stradati. Vprašanje je samo, ali bodo imeli tudi vsi množtevni nastavljeni in službenici ob sedanjih le malenkostno povišanih plačah tudi zadostno denarnih sredstev za nabavo živin.

gov pogreb. Gasilec so mu izkazali zadnje čast na ta način, da so ga položili na mrtvaški oder v Gasilskem domu. K zadnjemu počitku so ga peljali na lafeti motorne brizgalne. Pogreba so se udeležile tudi okoliške čete s svojimi prapori. Poleg gasilstva so bile zastopane tudi neštete druge ustanove in urad. Osebe občinskega urada in uprave se je pogreba polnoštevilno udeležilo. Takih pogrebov se vidi res malo v Tržiču, kar naj bo pokojnemu v priznanje, drugim pa v spodbudo za požrvalno delo, ki je izraženo v geslu gasilstva: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč. Po tem geslu se je pokojni vedno ravnal, zato naj mu bo lahka zemlja in naj prejme plačilo od Večnega plačnika. Njegovim svojcem pa iztekamo sozolja.

Gospodarstvo

Da nam žita ne bodo zopet polegla oz. padla.

Najbolj skrbi slehernega gorenjskega poljedelca vprašanje, ali mu žito ne bo zopet padlo. In marsikateri kmetovalec se je za žlahtno beltinsko pščenico navdušil predvsem zato, ker ima trdno močno slamo in vsled tega ne poleže.

Resnica je, da nam žlahtne sorte manj padejo, toda glavni vzrok, da na Gorenjskem spričo vlažnejših in vetrovnih leg žita tako lahko poleže, je v preveč enostranskem gnojenju, gnojenju samo s hlevskim gnojem.

Hlevski gnoj, ki vsebuje presežno le dušik in kalij, napravi mehko slamo, ki je tudi bolj dovzetna za bolezn. Vsej naši zemlji pa manjka fosforja. Fosfor je predvsem redilna snov, ki posredno utrjuje slamo, naredi kleno zrnje in zviša učinkovitost vseh ostalih redilnih snovi.

Pravijo pa, da na Gorenjskem fosfor v obliki superfosfata, katerega smo trosili v jeseni pri žitu, ne deluje vidno (ker ga baje čez zimo obilna vlaga spere v spodnje plasti), da pa je superfosfat, raztrošen po ozimih zgođaj spomladi deloval prav dobro. Kdor torej misli, da bi mu superfosfat v jeseni ne deloval, naj vsekakor zgođaj spomladi trosi z njim. Vprašanje je pa, če bo superfosfat spomladi zaradi pomanjkanja surovin sploh še mogoče dobiti.

Sicer doznavamo, da bo Gorenjski kmet. zadržki v Kranju skoraj uspešno nabavit par vagonov priljubljenega fosfornega gnojila, to-maževe žindre. To pa je zaradi polnega učinka treba dati žitu že v jeseni, in sicer naj-pozneje do Božiča.

Najbolje bi seveda bilo, da bi žitu (kakor to delajo v vseh naprednejših državah) sploh ne gnojili s hlevskim gnojem, da bi žito sejali samo v zemljo s staro močjo (v predsež, ki je bil že zadostni gnoj s hlevskim gnojem) in bi našim žitaricam jeseni gnojili le z u-metnimi gnojili in sicer z vsemi tremi (fosfor-nimi, dušičnatimi in kalijevimi) ali enostavnejše samo z enim mešanim gnojilom na pr. Nitrofoskalam — z zimskim. Tega pa bi morali dati v zadostni množini, to je 40 do 60 kg na en mernik.

Tudi na ta način bi prišli škodljivemu po- leganju pri naših žitih znatno v okem. W.

Shranjevanje sadja.

Letošnja sadna letina na Gorenjskem sicer ni izpolnila nad naših sadjarjev, a vendar smo na Gorenjskem glede množine pridelka jabolk lahko še nekam zadovoljni. Marsikateri gorenjski kmet bo izkupil za prodano sadje čisto čedno vsotico, poleg tega pa bo — brez strahu pred paragrafi — lahko „nakopi- čil“ znatno zalogo te, nad vse zdrave ljudske hrane, bodisi v svežem ali predelanem stanju, katera bo v mnogih slučajih njemu in njegovi družini nadomestovala naš vsakdanji „na- rodni kruh“.

Da ti bo pa, dragi sadjar, ta „zlata rezerva“ svežega sadja čim dalje držala, določi za sadno šrambo zdrav, suh in zračen prostor. Izogibaj se predvsem vlažnih in zatohlih kleti ter shramb, ker v take prostore spravljeno sadje ni trpežno in ne okusno. Določeni prostor, če je le mogoče, pred uporabo pobeli, močno zažveplaj (zapri okna in vrata ter zaži na kakš pločevini primerno količino žvepla ter pusti sobo vsaj 24 ur zaprto) in na to dobro prezrač. V tako razkužen prostor spravljeno sadje, bo za trud hvaležno.

V sadno šrambo spravljaj le s suho roko obrano, povsem zdravo in nepoškodovano sadje. Radi tega ga srbno preberi (sortiraj) že preje, najboljši takoj pod drevesom. Upošte- vaj, da se v večje kupe nasuto sadje, kjer ne more zrak blizu, preveč segreje in poli, pre- hitre dozoreva ter veliko izgublja na svoji trpežnosti. Da se temu izogneš, shranjaj sadje po možnosti v zračnih holandskih zabojih, katera lahko skladaš visoko enega vrh dru- gega ter na ta način boljše izrabiš vsaj prostor. Med posameznimi skladi zabojev pustj nekaj prostora za lažji dostop in kroženje zra- ka. Skrbi, da je v sadni šrambi vedno svež in ne presih zrak ter primerna temperatura.

Podplat je koža ...

Majhen uradnik je imel sobo, da, sobico. Poleg postelje še divan, da si je lahko po skromnem kosilu ogrel želodec. Prišel je v Kranj njegov prijatelj študent. Izpiti je imel. Da, uradnik je plačeval za sobico dvesto dinarjev. Dobrega srca, kot je, je vzel na divan za tisti mesec, še manj, študenta in si mislil, da je pač storil prijatelju uslugo, če hočete, bližnje- mu dobro delo. Debelo pa je pogledal, ko je moral prvega plačati mesto dvestotih dinarjev pešto, torej še tri sto za „soporabo“ divana.

Vprašam le tega uradnika, če ne ve, kje je financa in policija!

☆

Mlad parček, vendar že preko medenih ted- nov, si je iskal stanovanje. Vpraševala sta tu, vprašala tam, pa nikjer jima ni bilo po godu, povsod so hoteli pregloboko seči v njun žep.

Končno sta le našla stanovanje, ki bi jim bilo po godu; pa je dejal gospodar, da je mno- go povpraševalcev in da ne more vsem zago- tovo ljubiti.

„Kaj imate več stanovanj?“ — „To ne, pač pa tako, hm...“

„Torej boste dali končnoveljavno besedo in stanovanje onemu, ki vam bo največ dal?“ mu je dejala mlada žena in obrnila „gazdi“ hr- bet.

☆

Dež, dež. Lije tako, kot zna samo letos. „Mi- lostiva“ je šla v spremstvu svoje spletične in kuharice na trg. Grozdje je kupovala. Spletič- na je devala že kupljene grozde v košaro, pa se je enemu grozdu odtrgal pecelj in padel je v blato. Gospa je zardela še bolj kot spletična in osorno vreščete dejala ubogi deklici, da ji bo za ta grozd že odtrgala od plače.

Prav tedaj pa je pršlo mimo strgano, mo- kro, boso in premrzjeno otroče in hotelo uma- znanj in blatni grozd pobrat. Gospa je spre- menila barvo in sedaj že zavpila: „Pankrt pusti, grozd je moj!“ in ga je poletela.

O, milostiva, saj je še Bog in tudi vaše pre- lepo delo vam bo poplačal, kot je treba. Mor- da vam ga pa ne bo poplačal Bog, pač pa oče ali stric onega razcapanca, ki ste ga v blago- volili ozmerjali z pankrtom. Le ta razlika je, tudi to si zapomnite, da ima čist „pankrt“ še 4 brate in 3 sestre, vi imate pa vilo in nobena- ga otroka, niti pankrta. —

☆

Še eno iz tega prelepega mesta Kranja, „Da- ma“ vrečji in prihaja že v stanje, ki je med ekstazo in nezavestjo. Kriči nad ubogim kmeč- kim dekletcem, na katerega obrazu se vidi, da je večkrat lačno kot sito. Vrečji „dama“, ker se ji zdi mera gob premajhna. Lepi rjavi jurčki so bili. Tudi dragi ne. Cena je postran- skaja stvar. Dobro, mera za gobe je bila pre- majhna za „dama“. Zapomnil sem si jo. Čez teden dni sem jo srečal zvečer v kavarni. Mi- lostno me je pozdravila, opazil sem pa to, kar je opazil sleherni kavarniški gost, namreč da je bila tudi tedaj mera premajhna, ko je ku- povala gospa blago za novo obleko. Tako maj- hna mera je bila, tako premajhna, da ni za preobilno milostivno ospredje ostalo skoro nič, pa tudi ozadje je bilo premočno spodrečano, ampak tako, da so imeli gostje priliko opazo- vati nekakšne stebre ali pa slonove noge...

☆

Sv. Francisek je bil prijatelj živali in jih je imenoval svoje — tovariše. Kaj bi dejal, če bi videl prizor, ki sem ga nekod (ali včeraj) o- pazoval: Iz kranjskega vinočca, kjer dalma- tincea točijo, se je primajalo par pijanih mo- škkih (možakarji niso bili). Po cesti je prišla ljubka, mlada mačica in tiho mičjavkala. Po- grabil jo je eden teh pijancev in jo vrgel ob tla. Ostala dva suroveža pa sta se mu šmeja- la in mu dejala, naj ji stopi še na glavo, kar je pa surovina odklonil, češ, naj še malo mi- javka.

Z okna sem posegel v mačkino žaloigro in opominjal grdobe, kot jim je šlo. Sedaj pa so se spravili nad me. Lepe sem slišal, zato pa poklical stražnika, da ga napravi mučenju in razgrajanju konec. Bilo je ob poli treh zjutraj.

Jabolka se najbolje držijo v shrambah, kjer je 3 — 5° C toplote, katero najlažje reguli- raš s pravilnim zračanjem. Če je zrak presuh, poskropi tla z vodo ali obesi v šrambo mo- kre vreče; če je prevlažen, odpiraj okna ob suhem vremenu. Preveliko vlago odstraniš tudi, če nasuješ na deske ali v primerno po- sodu živo apno (še bolje pa kalcijevega klo- rita), kateri sredstvi preobilo vlago v velikih meri vsrkavata.

Končno še pomni, da se sadje veliko boljše počuti, počasneje dozoreva in je trpežnejše v temnih prostorih. Radi tega imej naokni- ce po možnosti zlasti po dnevu zaprte oz. zasenči okna z deskami.

Tako spravljeno sadje primernih zimskih vrst, se bo prav dobro držalo, zlasti če ga še parkrat prebereš in odstraniš event. nagnite plodove, do pozne spomladi.

Nasi cigančki hodijo v šolo

Na Jesenice je pristojna in tudi na Jesenicah živi številna ciganska zadruga Reihardt. Ze zadnjič smo poročali o poroki enega mladih Reihardov s ciganko iz družine Kukovič. Pred zakonom so cigani državljeni kakor vsi drugi. Imajo iste pravice in bi morali seveda tudi imeti iste dolžnosti. Tako bi zanje tudi moral veljati zakon o obveznem obiskovanju šolskega pouka. Za Reihardove cigane je že pred leti zidala jeseniška občina stanovanjsko zgradbo v Kurji vasi. Pri seji šolskega odbora se je pa letos načelo vprašanje obiska šole. Člani šolskega odbora so mnenja, da bi šolski pouk cigane dvignil na višjo stopnjo izobrazbe in jim tako tudi pomogel do lepšega in dostojnejšega življenja. Sklenjeno je bilo, da naj šoloobvezni cigani z letošnjim šolskim letom začno obiskovati ljudsko šolo na Jesenicah. V poštev je prišlo 6 mladih članov družine Reihardt. V šolo so prišli z največjim veseljem. Kar ponosni so bili, da se smejo tudi oni počutiti v veliki zgradbi jeseniške ljudske šole kakor doma. Vsi so začetniki. Nobeden ne zna ne brati in ne pisati. Po letih so pa toliko narazen, da jih ni bilo mogoče poslati vse skupaj v isti razred. Štirj mlajše so zato dodelili razredom, ki imajo pouk dopoldne. Dve deklici je dobila v razred učiteljica ga. Srukova, fantka in eno deklico pa gđc. Tavčarjeva. Starejši učenki naj bi pa hodili dopoldne v peti razred h ge. Barčarjevi. Stalo je

precej truda, preden so popoldanskim mladim ciganom mogli dopovedati, da ne bodo hodili skupaj v en razred. Jokali so in se držali za roke, ter izjavljali, da se ne pustijo ločiti, da gredo vsi skupaj v en razred ali pa nobeden nikamor. Končno so, čeprav žalostni, vendar pristali na ločitev ter začeli redno obiskovati šolo. Po vedenju so kar vzorni. V tem oziru nimajo učitelji nobenih težav z njimi. Toda za pouk so kakor nedovzetni. Kljub svojim učiteljskim sposobnostim se do sedaj niti g. upravitelju Pibrovcu, ki starejše še posebej poučuje, ni posrečilo tako razložiti črk, da bi cigani vsaj malo mogli razumeti, kaj pomenijo te pisane kljuje na tabli ali v knjigi. G. upravitelj si razlaga ta duševni nedostatek tako, da v družini ciganov še ni nihče v zgodovini znal brati in so torej tisti predeli možganov za dovezetje teh pojmov že nekako degenerirani. Poizkus s poukom se bo seveda nadaljeval. Kake povesti še razumejo in pripovedovanju sledijo. Nastale so pa tudi druge ciganske težkoče. Deklici iz 5. razreda sta po več dnevnem obisku vprašali go. učiteljico, kdaj dobijo aktove, češ, da vsi drugi otroci imajo take predmete; tudi pravijo, da so drugi otroci lepše oblečeni in da imajo boljše čevlje. Čudijo se, kako to, da oni še tega niso dobili. Za šolske potrebščine jim bo g. upravitelj skušal kriti te izdatke, za čevlje in obleko so pa vložili prošnjo na občino.

Drobne novice z Jesenic

Kulturni filmi za šolo. V ponedeljek dne 14. septembra ob 4. uri popoldne predvaja kino v Krekovem domu vrsto kulturnih filmov za naše šolarje po znanih cenah. Isti filmi se bodo predvajali ta dan tudi pri večerni predstavi za odrasle. Ti kulturni filmi so priporočeni od ministrstva prosvete.

Otroško okrevališče na Uskovnici. Naša protituberkulozna liga zida na planini Uskovnici okrevališče za bolne otroke iz radovljanskega okraja. Kupljen je bil prostor v izmeri 2100 kv. m. Gradnja stavbe je zaenkrat napredovala do betonske plošče. V okrevališču bo prostora za 30 otrok. Z otroci bi zasedli to zdravilišče v mesecih od maja do oktobra v treh izmenah. Tako bi lahko vsako leto bilo deležnih 90 otrok cenene oskrbe in okrevanja v planinskem ozračju. Izven zasedbe z otroci bi se prejemali v okrevališču tudi odrasli. To prizadevanje protituberkulozne lige zasluži vsestransko pohvalo in pomoč. Iskreno želimo, da bi mogla liga zbrati v najkrajšem času toliko sredstev, da bi mogla stavba v prihodnji sezoni že služiti svojemu namenu.

Mestno zavetišče že posluje. Mesno zavetišče na Plavzu je bilo letos poletit toliko dograjeno in opremljeno, da je občina mogla začeti pošiljati vanj prve reflektante. Uradne otvoritve zavetišča sicer še ni bilo, toda danes že 13 Jeseničanov uživa dobrote tega novega socialnega podjetja naše občine. Novi stanovalci se v zavetišču kar najbolje počutijo. Ob lepih vremenih jih vidimo, kako se grejejo na zgrajenih sončnih prostorih pred stavbo. V deževnem vremenu prebijejo dan v takozvanih

dnevnih prostorih. V sredo dne 9. oktobra jih je obiskal tehnični ravnatelj tovarne dr. ing. Klinar. Tudi njemu so povedali, da so v zavetišču prav zadovoljni, pogrešajo le radio. Zdi se, da bo KID ustregla želji po aparatu. Č. s. je g. ravnatelj izročil 200.— din za približek za stanovanje.

Družabni zlet jeseniške ZD na Črni vrh. V nedeljo dne 13. okt. prirejajo člani ZD z Jesenic družabni zlet k Sv. Križu in v Črni vrh. Ob 9. uri dopoldne je v cerkvi pri Sv. Križu sv. maša. Po sv. maši je odhod na Črni vrh. Vabljeni vsi člani.

Za občinske reveže so darovali nameščenci ekonomata KID 250.—din namesto venca na grob ge. Segge.

Zdravstveni sveti. Sef-zdravnik OUZD v Ljubljani g. dr. Drobnič, je s krajevnim zdravnikom OUZD na Jesenicah g. dr. Bergljem sklical v sredo, dne 9. oktobra zastopnike delodajalcev in delavcev k prvemu posvetovanju o ustanovitvi takozvanih Zdravstvenih svetov po večjih obratih. V območju OUZD posluje že okoli 60 takih svetov. Taki sveti se ustanovljajo po obratih, ki imajo nad 20 delavcev. Sveti, ki poslujejo v smislu izdanega Poslovnika, so gotovo v veliko pomoč za zboljšanje zdravstvenih razmer med delavstvom ter vzdržujejo potrebni stik med zdravniki in zavarovanimi delavci.

Nedeljski počitek za brivnice. Mestna občina je priporočila prošnjo večine brivcev z Jesenic in Koroške Bele (Javornika), da se uvede za brivnice nedeljski počitek. Pričakovati je, da bo banska uprava še v teku tega mesca izdala tozadevni odlok.

TEDENSKÉ NOVICE

KRANJ

Dežurno zdravniško službo vrši v nedeljo 13. oktobra dr. Vrtnjak Vinko.

Občni zbor Prosvetnega društva v Kranju se bo vršil v četrtek, 17. oktobra ob 8. uri zvečer v pevski sobi v župnišču. Člani in prijatelji društva se vabijo, da se občenega zbora udeležijo v čim večjem številu.

Mohorjeve knjige so prispale. Za Kranj se dobe v pisarni poleg mostu. Za stroške plača vsakdo po din 250. Priporočila se, da vsakdo plača tudi naprej naročeno v znesku din 20.—. Knjige se dele vseh dan.

V noči med 8. in 9. oktobrom so nepoznani zlikovci vlomili v trgovino tvrdke „Kovina“. Prišli so cez gimnazijski vrt, postavili lestev in nato z vitrihom odprli vrata ter se prav strokovnjaško ločili blagajne s svinjsko nogo. Prerezali so zunanjo steno v obliki trikotnika v velikosti 75 cm x 50 cm, spraskali pepel in

napravili v notranjo steno za pest veliko odprtino. Iz blagajne so pobrali cca 20.000.— din v denarju in za 5000.— din bonov. Vlomili so le v tesor. Storitcem je policija že na sledu.

V Zoričovo gostilno na Gorenji Savi je bilo v noči med 4. in 5. oktobrom vlomljeno. Vlomilec je prišel skozi strešno okno in odnesel raznih jedil in pijač za okoli 400.— din. Dolgorpstežna je policija že naslednji dan prijela.

Kocjančič Slavka je bila 5. oktobra ob pol 6. uri zjutraj napadena. Storitlec jo je podr na tla in jo začel tolčiti po glavi s kantom. Kateriga je imel zavitega v nogavico. Prizadejal ji je občutno rano na glavi. Prepodil ga je pa nek pasant, ki je storitca tudi opisal. Po opisu je policija postavila zasedo in ga prijela. Falot je nato v zaporu nagovarjal sojetnika, naj bi z združenim močmi napadla stražnika in ušla, na kar pa drugi ni hotel

pristati. 6. oktobra ob 11. uri po zaslišanju pa je poskušal samomor, ki mu pa ni uspel.

Dve umetnini. V izložbi trgovskega lokala pr. župnišču ob kokrškem mostu sta razstavljeni dve postaji križevega pola za novo pokopališče, to je četrta postaja — Jezus sreča, svojega mater in štirinajsta postaja — Jezusa položijo v grob. Reliefa je izdelal znani umetnik Zajc, ki je napravil tudi relief za Majdičev mavzolej na starem pokopališču. Reliefa sta izdelana iz glin, ki je pečena. Na obeh reliefih se jasno vidi, da ju je izdelal umetnik, ki ju je izdeloval z veliko ljubeznijo in občutkom. Obe plastiki sta polni življenja, originalni v svojem konceptu. Umetnik Zajc ne zanemarja kakor mnogi takozvani moderni, pravilnih oblik telesa. Pozna se mu, da je mošter v oblikovanju človeškega telesa in v umetniškem izražanju verskih čustev. Oba reliefa bosta v velik okras novega kranjskega pokopališča. Priporočali bi, da si ju vsakdo ogleda in se tudi poglubi v lepo vsebino obeh plastik. G. Zajc bo napravil vseh 14 postaj, ki jih bo dovršil, kadar bi kdo želel na svoje grobišče postaviti kapelico križevega pola. Četrta postaja bo pri kapelici, ki je že lično napravljena na grobu pokojne gospe K. Petrič. Kapelice križevega pola so preproste, pa vendar lepe. S svojo umerjenostjo bodo lepo učinkovale, ko bodo vse zgrajene. Vsak pa bi seveda lahko zgradil kapelico v dražjem materialu, le oblika bo pri vseh enaka, kakor je na grobu ge. Petričeve.

Invalidi in ostale vojne žrtve, vnelanjeni pri sreskem odboru Uduženja vojnih invalidov v Kranju se obveščajo, da Kosmač Jože, trafikant v Kranju, ni več tajnik sreskega odbora v Kranju in da ni več upravitelj, storiš, karkoli in komurkoli v imenu Uduženja invalidov. Poslovni dnevi sreskega odbora so ob nedeljah, ponedeljkih in petkih. Podrobna navodila bodo objavljena v listu „Vojni invalid, ki izide prvega novembra.

PRIMSKOVO

G. senator Brodčič je predaval v nedeljo dne 3. oktobra ob 10. uri v Prosvetnem domu na Primskovem in sicer o splošnem gospodarskem položaju pri nas in drugod, o vzrokih draginje itd. — Vabljeni ste k temu zanimivemu predavanju vsi brez razlike! G. senator, ki se trenutno muči v Beogradu, bo vedel povedati marsikaj novega in poučnega. Pridite!

SMARTIN PRI KRANJU

„Noč v goliških plazovih“, narodno igro v 7 slikah uprizori FO Smartin v nedeljo 13. oktobra ob 7. uri zvečer ter 20. oktobra ob 3. uri popoldne. Vsi prijatelji naše mladinske organizacije vjudno vabljeni k predstavam. Da tako moralno in gmotno podpremo prizadevanje naše mladine v njihovih vzvišenih namenih.

TRZIC

V ponedeljek 23. septembra se je vršil občni zbor Prosvetnega društva sv. Jožefa v „Našem domu“. Občni zbor je vodil predsednik društva g. Pravst Kristijan. V uvodnih besedah je toplo pozdravil novega g. župnika Alojzija Zitka, kakor je podal svoje predsedniško poročilo. Vsa poročila posameznih funkcionarjev so bila zanimiva. Kor zadnja točka dnevnega reda so bile volitve novega odbora. Med štejetjem glasov pa je g. Salberger pokazal na platnu trziški film, ki je last podružnice SPD. Film služi za tujskoprometno propagando našega trziškega kota. Tako je bilo poleg resnih poročil in napetega pričakovanja izida volitev tudi nekaj zabave. Končno smo slišali rezultat volitev, da je g. Pravst ponovno izvoljen za predsednika, za kar mu iskreno čestitamo. Ta občni zbor je bil uvod v sezono običajnih prosvetnih večerov, ki se bodo vršili vsak drugi ponedeljek.

ŠKOFJA LOKA

Naš društveni oder. Tako živahne gledališke sezone, kakor se nam obeta letos, menda naš gledališki oder že ni imel prav od tistih žalostnih let, ko našega Prosvetnega društva ni bilo, pa se je kljub temu tisto zimo odigralo kar 25 iger. Tudi za letoš upamo, da ne bomo kar nič zaostajali. Že to nedeljo bi naše igralce zopet videli na deskah, pa saj jim podrl garderobo. Kar pod milim nebom se pa tudi ne morejo šminkati. A te nesreče bo kmalu konec. Garderoba bo kmalu zgrajena nova, večja, lepša in kar bo glavno, bolj pripravna. V nedeljo 20. oktobra pa bomo zopet videli na našem odru krasno misijonsko dramo, na katero že sedaj opozarjamo vse.

Se prav posebno nekaj izrednega pa pripravljamo naš gledališki odsek za Vse svete zvečer. Igra „Ples mrtvih“ je stvar, ki je ne sme zamuditi nikdo. Je to delo, ki zahteva ogromno sposobnost režiserja kakor tudi igralcev. A oboje je v izvrstnih rokah, ker bodo nas opili naši najboljši igralci.

KRIZE

Rdeči križ. V nedeljo dopoldne je bil v dvorani Križkega doma ustanovni občni zbor društva Rdeči križ, ki ga je vodil obč. tajnik g. Novak. O pomenu Rdečega križa je govoril

Bukov žir

zrelo, odpadlo blago kupujem v vagonških pošiljkah franco vagon nakladna postaja.

Ponudbe na

REKLAM ROZMAN

LJUBLJANA, Pražakova ulica št. 8/I

tudi g. upravitelj Lampič, ki je napovedoval, da se bo na tukajšnji šoli zopet obnovil Podmladek Rdečega križa. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. župan Ahačič, za podpredsednika pa šol. upravitelj v Dupljah g. Nečimer. Občani so vabljeni, da v obilnem številu pristopijo k Rdečemu križu.

Zegnanje v Gozdu. Na rožensko nedeljo je bilo v Gozdu cerkveno žegnanje. Cerkevno opravilo je ob 10. uri opravil čg. kaplan V. Svajger. Krasno jesensko vreme je privabilo v to gorsko vasico mnogo ljubi eljev narave, ki so ta dan bili deležni gostoljubja „Primčevih“.

Knjižno poročilo

Stanko Lapuh: Črni svatje. Tisk in zaloga Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Strani 46. Cena din 16.—.

Lapuh nam v primeroma majhnem delu, ki zgleđa sila neznatno zavojlo brošurjanja in prevlekega formata, opisuje gozdno-gorsko življenje na svojstven način. Govore namreč samo — gamsi. Jezik je klen, opisi dobri, snov lepo zajeta. Motijo le nekateri opisi, ki so podani le preveč v gamsovem žargonu, tako da čitatelji premišljajo, kaj pravzaprav pisatelj hoče povedati. Sem in tja motijo hrvatizmi, kar priča, da delo ni šlo skozi roke slavista. Brošura bo prav prišla kot prijetno čtivo v lovske roke, s pridom jo bo pa bral tudi vsak planinec in naj bi se po njej tudi ravnal.

Oporekati pa moram pisatelju zavoljo pasusa v uvodu, da je to prva ilustrirana knjiga o lovskem živalstvu tu pri nas. Gotovo mu ni znana „Živa mavrica“ (avtor dr. Herfort), ki nam je dala poleg dobrih lovskih orisov našo fauno tudi dobre slike. „Črne svate“ toplo priporočamo zeleni gardi v nakup.

Koledarček Kmečke zveze za leto 1941

je dotiskan. Čeprav so se od lani vse cene, posebno pa še tiskarske, občutno zvišale in kljub dejstvu, da je letošnji koledarček ohranil ne le vso dosedanjo bogato vsebino, temveč je celo izpopolnjen z novimi poglavji in podatki, je založništvo določilo tudi za letos nezvišano prodajno ceno, to je 10.— din pri skupnem naročilu potom KKZ, oziroma 12.— din pri naročilu posameznih izvodov in v knjigarnah.

Za koledar, ki vsebuje najpotrebnejše podatke in nasvete za vse stroke kmečkega gospodarstva in je vezan v fino platno, opremljen z ličnim svinčnikom in lističi ter s 80 stranmi prostora za gospodarske zapiske, je ta cena gotovo izredno nizka ter omogoča nabavo tega nepogrešljivega gospodarskega pripomočka vsakemu, tudi najmanjšemu kmečkemu gospodarju. Najboljši dokaz za vrednost tega koledarja je dejstvo, da ga vsako leto zmanjka že pred novim letom.

Naročila naslavljajte na Kmečko zvezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 38.

Poslužujmo se

»PUTNIKA« V KRANJU

Vozne karte stanejo točno toliko kot na postaji, dobite jih dan, dva ali več pred odhodom, ako ste zadržani, lahko karto vrnete.

Preden se podate na pot, pridite na brezplačen posvet

k »PUTNIKU«

Šport

V nedeljo 13. oktobra ob 15.30 ligina tekma SK Kranj : SK Ljubljana.

Po uspelem gorenjskem derbi-ju, katerega so si Kranjčani izvojevali z rezultatom (4:1) v svojo korist in tako zopet priborili dve dragoceni točki, ki sta postavili SK Kranj na 4. mesto na tabelici, takoj za SK Železničarjem, pa imamo v Kranju to nedeljo SK Ljubljano, katera je trenutno na drugem mestu. Kakor je bila nedeljska tekma pomembna v znamenju prestopa za gorenjski nogomet, bo tekma

SK Ljubljano pomembna in važna zaradi svojega športnega renomeja, katerega predstavlja SK Ljubljana v slovenski ligi brez dvoma še danes. Tokrat bomo videli vigrano moštvo s svojo tehniko, ki se bo kosala tudi s priznano kranjsko. Odločala bo torej boljša kvaliteta igre ene ali druge enajstorce ter seveda tudi borbenost in pozitivnost, katero pričakujemo to nedeljo od naših fantov še v večji meri kot do sedaj. Ni namreč dobro že apriori vreči pred tekmo puško v koruzo. Morda pa bo le ostala ena točka v Kranju, ako bo moštvo vsaj polovico toliko zaigralo, kakor je preteklo tekmo z Brats'vom. Fantje poizkusite z vso korajžjo! Publiko pa naprošamo, da zlasti to tekmo poseti še v večjem številu kot je tekmo z SK Amaterjem ter naj takoj v začetku da moralne moči našim zastopnikom nogometu, kateri se tokrat borijo s časnim močnim nasprotnikom, ki naj po igri prizna kranjski nogomet za vrednega tekmovalca v slovenski nogometni ligi.

V jesenskem prvenstvu gorenjske skupine se razvija prav živahna borba. Vse kaže, da bo prvo mesto domena Savica iz Stražišča in Slovana iz Nakla. Savica je v nedeljo odpravila z lepo igro Kovinarja iz Jesenice z rezultatom 7 : 1 in ima po zmagi nad Kamnikom in Virtusom v treh odigranih tekmah 6 točk, z gol razliko 16 : 1.

Tudi Slovan je v nedeljo zabeležil lepo zmago 5 : 1 nad Ljubelom iz Trzica. V Mengšu je sicer pustil eno točko, tako da Savici zadržuje za obstoj na prvem mestu neodločen rezultat, toda napeti bo treba vse sile, da to doseže nad odličnim Slovanom.

Nedeljo dne 13. oktobra ob 10. uri dopoldne bo torej na igrišču Savice borba za prvo mesto, na katero vse prijatelje vabimo.

V nedeljo 6. oktobra so bile zaključene strelske tekme kranjske družine. V meddružinski tekmi za pokal kranjske strelske družine je tekmovalo 5 ekip, ki so se razvrstile takole: Kranj 565 krogov, Ljubljana 530 krogov, Št. Vid 415 krogov, Trzica 285 krogov in Slovenski Javornik 266 krogov. Na zmagovalni lestvi je bil 1.) kapetan Per Franjo, Ljubljana 193 krogov, 2.) Ločniškar Hinko, Kranj 192 krogov, 3.) Černe Janez, Št. Vid 182 krogov. Na splošni lestvi na 200 m je bil 1.) Kostanjevec Jože, Ljubljana 84, 2.) Ločniškar Hinko, Kranj 78, 3.) kapetan Per Franjo, Ljubljana 71. Na lestvi „Stružev“ na 150 m je bil 1.) Pirc Oto, Slovenski Javornik 84, 2.) Vrabc Rudolf, Kranj 84, 3.) Demšar, Trzica 84. Na mladinski na 150 m je bil 1.) Eržen Ivan 75, 2.) Bele Zoran 56, 3.) Vidmar Henrik 48. Flobert — dame: 1. gdč. Grabner Pavla 100 točk (od sto dosegljivih); 2. gdč. Lukman Ivanka pravtako 100 točk. Tekma je v vsakem oziru prav dobro izpadla in so se po razdelitvi nagrad vsi zadovoljno razšli, tekmovalci, ker so nosili s seboj 42 lepih daril in prireditelji, ker so se s to tekmo rešili zadnjega dolga.

Kranjski šahovski klub je v ponedeljek 30. septembra pričel z redno igralno sezono. Igralni večeri bodo kakor lani tudi letos tr-

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0-50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spašne divjane itd. izdeluje sofično in po nizki ceni **BERNARD MAKŠ, tapetnik** — Na skali št. 5. (v hiši g. Štipica)

Ne zamudite prilike! Kolesa, švalne stroje prodajamo kolikor mogoče še po s'arji ceni. Zevnik Julij, Stražišče.

Dobro ohranjen Lehartčev harmonij s šestimi registri je na prodaj. Tavčarjeva 16, Kranj.

Postnega fanta od 14 - 17 let starega, sprejem takoj za domača in poljska dela, Pušar, Škofja Loka.

Dvosobno stanovanje s kopalnico in pritlikinami se odda s 1. novembrom, Cojzova 16, Kranj.

Opremljeno sobo oddam, Tavčarjeva 10, Kranj, Rehölj.

Droben komprij za krmljenje svinj kupim. Naslov v upravi „Gorenječa“.

Odda se kompletna oprava za trgovino z mešanin blagom v dobrem stanju. Poizve se v upravi „Gorenječa“.

Bližu nove šole se odda stanovanje: 2 sobi, kuhinja z vsemi pritlikinami in vrtom. Poizve se v upravi „Gorenječa“.

Kuhinjska kredenca nerabljena na prodaj. Poizve se na Bregu št. 37.

Restavracija v bivšem hotelu „Jelen“ se odda v najem. Samo pisemne ponudbe pod „Restavracija“, Kranj, poštni predal 6.

Otroška posteljica za dva otroka z macesnovega lesa v najboljšem stanju z vzmetnim modrocom naprodaj. Naslov v upravi lista.

krat na teden in sicer v ponedeljkih, sredah in petkih od 8 ure dalje v lovski sobi hotela „Stara pošta“. Reforme, ki jih je klub izvedel v svojem nošranjem delovanju, so prav dobro uspeli in še lansko leto je bil uresničen prav pester šahovski program. Ker misli odbor letos nadaljevati započeto delo še z večjo intenzivnostjo, vabimo poleg s'arjih članov tudi druge kranjske šahiste, da pristopijo k našemu klubu in ga tako moralno in gmotno podpro. Cim več nas bo, tem prijetnejše bo, tem večje bodo turnirske borbe, tem večji naši uspehi na zmagaj. Letošnji jesenski program je približno takole predviden: dve simultanki — eno bo najbrže igral naš velmojster g. Vasja Pirc, na kar opozarjamo vse gorenjske šahiste, 3 brzoturnirji, jesenski turnir za prvenstvo Kranja in turnir za prvenstvo Gorenjske (v moštvih). O vseh teh prireditvah bo naše glasilo poročalo ter objavilo njihove razpise. Mislimo, da je dovolj za naš klub, zato Vas vabimo: pristopite k našemu klubu!

ZANATSKA BANKA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.
podružnica LJUBLJANA
nemoteno dovoljuje posojila obrtnikom in obrt. podjetjem.

Vina
Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni in Ljubljani. Frankopanska ulica 11.

Kolesa
po stari ceni kupite v trg. **Omejc Ivan**
Kranj - Tavčarjeva 9
Na vrhu Rožarjevega križca

Kupujemo gumbove od: pečke, gataše, škornje, avto in bicikl gume itd. v vsaki količini po najvišji dnevni ceni.
Bar'a - Kranj

Gorenjska oblačilnica
Kranj
Štepan Čencič in Franc Kozelj
Največja zaloga damskih plaščev, oblek in hubertus plaščev.

Ure, zlatnina, kristal, očala in druga darila se dobijo najceneje pri **B. RANGUS - KRANJ** KR. DVOR. JUVELIR IN DOBAVITELJ

Novost! Prozorna zaščitna zavesa za izložbe Žarkolom!
Žarkolom oranžne barve je neobhodno potreben za izložbena okna in izložbene omarice, če hočemo onemogočiti obdelat blaga in napraviti izložbe vidne tudi pri najhujši sonni svetlobi.
Žarkolom razkrajja sončne žarke in uničuje izložbenemu blagu škodljivo dnevno svetlobo.
Žarkolom ščiti vsako blago pred obledelostjo.
Žarkolom je hitro plačan, ker odpadejo dosežanje velike izgube radi obledelosti blaga.
Za izložbena okna svile, stofov, modnih predmetov, konfekcije, kozuhovine, usnjenih izdelkov, čevljev, muzikalij, knjig, zdravil itd. je žarkolom neobhodno potreben.
Dobavlja edino tvornica vseh vrst rolet in njih potrebščin **PETER KOBAL KRANJ**

SANITARNE PREDMETE:
kopalne kadi, umivalnike, klozete, stenske školjke, armature, vodovodne in svinčene cevi, fittinge itd. — dobite še vedno ugodno v železnini
FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska c. 1

PODLJUBNIŠKI:
HRIBAR
2 POVEST IZ ŠKOFJELOSKIH HRIBOV

(Dalje)

Ona je bila, zaradi katere ga je skrbelo. Kaj oba fanta! Z njimi se ni mogel nikoli! Prav od takrat ne, ko sta začela spoznavati, kako in kaj je doma. Micka pa je bila tiha, skromna, delavna in je znala molčati. Le njene oči so se večkrat topile v solzah in so milo prosile: „Oče, nikar!“
Hribar je slonel dalje na oknu. Pogled mu je uhajal v pokrajino pred njim. Hrastnica je zijala pred njim, kakor da bi hotela potegniti v svoje temno žrelo njega in vso njegovo domačijo. Ali ni njegova domačija prav zares tik na robu propada? Pogled mu je obstal na bregu onkraj Hrastnice, ki so se odražali ob svitu meseca. Njegov pogled je plaval po obronkih tam od Hribca, preko Osojnika in Kamarjeve planine, tam doli do pod Tošča. Tam mu je pogled obstal. Tam pod strminami Tošča se je nejasno v lunini svetlobi odražala dolga temna lisa. Ta lisa, je vedel Hribar, je edina še neposekana njegova gmajna. Treba jo bo poseči, da reši domačijo, ki se sibi pod dolgov. Treba bo prodati iz nje vsaj kakih sto petdeset smrek, da bo za silo utešil samogoltnike.
Hribar se je ustrašil misli, ki ga je nenadoma obšla ob pogledu na temno liso tam na oni strani. Zdelo se mu je, da sliši šumenje smrek v lahnem nočnem vetriču in v duši mu je bilo, kakor da je to šumenje tiha prošnja.
Hribar ni imel drugega izhoda. Sklenil je smreke prodati. Domačija bo sicer kakor okle-

ščeno drevo, ki mu odsekajo zadnjo vejo, a ostala bo vsaj hiša, vrt, nekaj njivic in senožeti in vsaj posekano gozdno zemljišče. — „Če ne prodam tega zadnjega lesa, bo šla vsa domačija za smešno ceno. Prokleti pudelni pa ne bodo na dražbi niti z očesom trenili.“ je zopet mislil na glas. — „Se privoščili mi bodo. Vsi, sosedge pa najbolj, ker bi mojo domačijo dobili zastonj! Tako storim; ne prodam, pa amen!“
Stenska ura je drknila. Hribar je poslušal. Čez pet minut je ura bila eno.
„Takoj zjutraj stopim do Dolinarja, da se zmeniva!“
Hribar je zaprl okno. Stopil je k postelji, slekel suknjič in hlače ter legel nazaj v posteljo in kmalu zaspal.
II.
Komaj se je dobro začelo svetlikati tam nad Osojnikom, že je Hribar vstal, čeprav ni bilo zgodnje vstajanje njegova navada. Skrbi, ki mu jih je nakopala nenadna krčmarjeva terjatev, tudi v spanju niso dale miru. Sanjal je težko, tako da se je ves potil, vendar pa se sedaj, ko je vstal ne more ničesar jasnega in določnega spomniti. Takoj pa ko se je zbudil, se je spomnil ponočnega sklepa, da proda smreke pod Toščem ter z izkupičkom zamaši vsaj za silo nenasitna žrela upnikov.
Ko se je praznje oblačil, je poslušnil, če je mogoče že kdo drugi tudi pokoncu. Iz sobe se je čulo šumenje obleke in stopinje bosih nog. Hči je že vstala. Tudi iz hleva se je slišalo ropotanje: kjer je France že pokladal živini. Ni mu bilo ljubo, da so bili že pokoncu. Mislil je namreč oditi od doma, ne da bi ga kdo opazil. Ko se je oblekel, je stopil k omari, vzel iz nje steklenico z žganjem, si jo nastavil na usta in napravil iz nje par globokih požirkov, si obrisal brke in postavil steklenico zopet nazaj na svoje mesto. — „To naj bo za zajtrk.“ je dejal.
Bil je pripravljen za odhod. Vendar se je

nekam obotavljal. Ni mu bilo ljubo, da mora srečati hčer. Končno pa je le vzel palico v kotu, odprl vrata in odločno stopil v izbo.
„Dobro jutro!“ je pozdravil.
Micka, ki se je ravno odpravljala, da gre zakurit in skuhat zajtrk, je držala v rokah petrolejko in bila vsa zmedena, ko je videla očeta napravljeno za na pot.
„Bog ga vam daj oče!“ je tiho odgovorila na njegov pozdrav, pa takoj vprašala:
„Kam pa, oče? Praznje ste oblečeni; pa tako zgodaj!“
Hribarju je bilo nerodno: le nerad je odgovoril: „V Loko grem, imam važno opravilo.“
„Vsaj zajtrk bi počakali, bo takoj.“ je menila.
„Ne bom; napravil sem nekoliko požirkov žganega, to bolj pogreje!“
„Pa Bog z vami, oče: kdaj pridete?“ je še vprašala.
„Če bo le mogoče, nekaj čez poldan.“ ji je zagotavljal.
Vendar pa niti sam ni verjel svoji obljudi. Predobro je poznal svoje lastnosti. Videl je zaskrbljen Mickin obraz in njene solzne oči. Dobro je vedela, da očeta ne bo; ne opoldan, ne zvečer, mogoče šele jutri ali pa še tisto ne.
Micka se je tiho zazrla v plamenčke, ki so tiho oblizovali polena; med tem časom je že zakurila in je tiho vzdihnila „Bog in sv. Andrej, usmilita se nas in naše domačije!“
Hribarju je bilo nerodno, ko je čul hčerini vzdih, čeprav ga ni razumel. Podvizal se je, odprl duri in stopil v hladno jutro. Hitro je stopal preko domačega vrta, nato po stezi mimo cerkve, da je prišel čimprej na kolovoz. Ko je dospel nanj, se je obrnil, da bi videl, ali kdo od domačih zre za njim. Nikdo ga ni opazoval. Hitro je stopil mimo sosedla Gabra. V veži je zapazil luč in ob ognjišču Gabrovo mater.
(Dalje prihodnjt.)